

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

**La Biblioteca Pública de Búger i de Selva i la
relació amb els centres escolars. Llegendes de les
Balears, proposta didàctica.**

Lidia Valcárcel Trujillo

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2021 - 22

Treball tutelat per Dra. Caterina Valriu Llinàs

Departament de Filologia Catalana

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	x			

Paraules clau del treball:

Biblioteca, escola, infants lectors, llegendes, entorn i educació primària.

RESUM

Aquest treball de fi de grau està relacionat amb les Biblioteques Públiques Municipals de dos pobles situats al Raiguer de Mallorca: Búger i Selva. Està dividit en dos grans blocs: el marc teòric, on es pretén aprofundir en el concepte de “biblioteca”; realitzar una aproximació a la Biblioteca Pública Municipal de Búger, i a la Biblioteca Pública Municipal de Selva; i veure les relacions existents d’aquestes biblioteques amb els respectius centres escolars de cadascun dels pobles, ja sigui les relacions entre bibliotecaris i personal docent, com les tasques i activitats escolars que puguin dur a terme conjuntament amb la biblioteca del poble. I el marc pràctic, on hi apareix una proposta didàctica per a infants d’educació primària relacionada amb les llegendes.

Paraules clau: Biblioteca, escola, infants lectors, llegendes, entorn i educació primària.

ABSTRACT

This final thesis is related to the Municipal Public Libraries of two villages located in the Raiguer of Mallorca: Búger and Selva. It is divided into two main blocks: the theoretical framework, where it is intended to delve into the concept of "library"; make an approach to the Municipal Public Library of Búger, and the Municipal Public Library of Selva; and see the existing relations of these libraries with the respective schools of each of the villages, whether the relationship between librarians and teaching staff, such as school assignments and activities that may be carried out in conjunction with the village library. And the practical framework, where there is a didactic proposal for children in primary education related to legends.

Key words: Library, school, children readers, legends, environment and primary education.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ
2. OBJECTIUS
3. METODOLOGIA
4. MARC TEÒRIC
  - 3.1. Concepte de biblioteca
  - 3.2. La Biblioteca Pública Municipal de Búger
  - 3.3. La Biblioteca Pública Municipal de Selva
5. MARC PRÀCTIC
  - 5.1. Les llegendes
  - 5.2. Proposta didàctica
    - 5.2.1. Justificació / contextualització
    - 5.2.2. Desenvolupament de les sessions
6. CONCLUSIONS
7. BIBLIOGRAFIA
8. ANNEXOS

1. INTRODUCCIÓ

Clàssicament, s'ha definit la biblioteca pública com el lloc de formació, informació i lleure. Les biblioteques públiques estan trencant la seva imatge estereotipada de centres conservadors dels seus fons. Han de reflectir l'actualitat de l'edició i no conformar-se a ser un dipòsit de documents estàtics. La nova imatge de les biblioteques com a centres multimèdia per la multiplicitat de suports que acullen (llibres, revistes, CD, CD-rom, vídeos) és una imatge parcial de la seva realitat (Renedo, 1995).

La biblioteca ha esdevingut “una força que provoca i anima els lectors a que descobreixin, gràcies als llibres, un món, el món, el seu propi món. És, per tant, molt més que un lloc ple de llibres seleccionats, catalogats i classificats. La biblioteca és una finestra sempre oberta. La biblioteca està viva, és vida” (Escardó, 2003).

La biblioteca pública, per tant, és fonamental per als infants, als quals proporciona molts beneficis. Al seu llibre “La biblioteca, el cor de l'escola”, Jaume Centelles (2005) afirma que “la biblioteca és una capsa plena de sensacions i sentiments, però no està tancada, només espera que algú s'atreveixi a obrir-la. Amb la invitació a la lectura pretenem que aquesta capsa que hem obert es transformi, mitjançant la narració de contes i la lectura, en un lloc màgic ple d'aventures fantàstiques en les quals convidem els nois i les noies a jugar amb les paraules, a riure i a crear amb els llibres. Desitgem que entre un infant i un llibre hi hagi una relació oberta que es vagi produint de manera gradual, agradable, jugant, fent teatre, creant històries, cantant, fins que arribi un moment en què esdevingui un veritable lector”.

A la vegada, també és molt important la cooperació entre biblioteca pública i escola.

La integració de la biblioteca en el conjunt de la comunitat escolar es veu cada cop més com una necessitat (Baró, Mañà, 1994).

En aquest treball es pretén veure aquesta cooperació tan necessària amb les Biblioteques públiques dels pobles de Búger i de Selva amb la respectiva escola del municipi. Són dues biblioteques molt ben habilitades, que realitzen moltes activitats conjuntes amb el centre educatiu del seu poble, especialment la Biblioteca Pública de Búger, que constantment està en contacte amb l'escola.

En totes les activitats el que compta és la imaginació i dedicació del bibliotecari, que ha d'intentar amb tots els mitjans possibles, de vegades escassos, acostar la biblioteca al lector i,

amb ella, els llibres i altres materials (Baró, Mañà, 1994). A més, la producció actual de llibres per a infants i joves és extensa i variada. Mai els infants han tingut al seu abast tanta quantitat de títols - de bons títols - com dels que ara disposen (Centelles, 2005).

Per tant, els usuaris de les biblioteques, ja siguin infants, adults, persones majors, poden aconseguir qualsevol llibre que els faci ganes llegir gràcies en aquesta gran varietat de títols disponibles i a l'existència dels préstecs interbibliotecaris, a través dels quals tú com a usuari pots demanar un llibre que la teva biblioteca no tengui, i al cap d'un parell de dies el trobes allà.

2. OBJECTIUS

Tal com s'ha dit anteriorment, els objectius principals d'aquest treball són els següents:

- Aprofundir en el concepte de biblioteca. Es pretén esbrinar quines definicions apareixen sobre el concepte de biblioteca, quins objectius tenen els bibliotecaris, i en definitiva, la importància que tenen les biblioteques públiques en la societat.
- Conèixer de primera mà la Biblioteca Pública Municipal de Búger i la Biblioteca Pública Municipal de Selva. Fonamentalment, observar com és el funcionament de les dues biblioteques, com és la seva organització, les possibles relacions existents entre les biblioteques i el centre educatiu de cadascun dels respectius pobles, així com la relació que puguin mantenir els bibliotecaris amb els centres.
- Realitzar una proposta didàctica per a infants de primària relacionada amb les llegendes. Inicialment, fer una introducció a les llegendes, i posteriorment plantejar una seqüència didàctica per treballar-les a les classes de primària.

3. METODOLOGIA

Per a la realització d'aquest Treball de Fi de Grau, s'ha seguit la següent metodologia:

- Primerament, pel desenvolupament de la primera part del marc teòric s'han utilitzat diversos llibres, com és el de Mercè Escardó "La biblioteca, un espai de convivència", el de Mònica Baró i Teresa Mañà "Formar-se per informar-se, propostes per a la

integració de la biblioteca a l'escola", i el de Jaume Centelles "La biblioteca, el cor de l'escola".

- Tot seguit, per conèixer més a fons les Biblioteques Públiques Municipals de Búger i de Selva, es va realitzar un entrevista a Llorenç Florit, bibliotecari de la biblioteca de Búger, i una altra a Guillem Florit, bibliotecari de la biblioteca de Selva.
- Per concloure, el marc pràctic conté dues parts: en primer lloc una breu introducció a les llegendes; i en segon lloc es presenta una seqüència d'activitats amb l'objectiu de treballar les llegendes a les classes d'Educació Primària.

4. MARC TEÒRIC

4.1. Concepte de biblioteca

Les biblioteques han evolucionat i canviat al llarg del temps. La producció actual de llibres per a infants i joves és extensa i variada. Mai els infants han tingut al seu abast tanta quantitat de títols - de bons títols - com dels que ara disposen (Centelles, 2005).

No hi ha una definició exacte del que és una biblioteca, però si cercam aquesta paraula a un diccionari trobam el següent:

Biblioteca. *Lloc que conté una col·lecció de llibres.// Col·lecció de llibres.// Moble per guardar llibres, llibreria.// Recopilació d'obres d'una mateixa classe.*

Escardó (2003) afirma que "aquesta és l'etiqueta que moltes persones apliquen no només a la biblioteca de casa, sinó també a la pública, perquè creuen que és suficient tenir els llibres ben col·locats a les estanteries".

Si es cerca la mateixa paraula a l'enciclopèdia trobam el següent:

Biblioteca. *Servei cultural que organitza i manté el depòsit, la classificació, la conservació i la consulta de llibres o d'altres materials gràfics.*

Aquesta definició ens transmet una idea més àmplia. Afirmar que la biblioteca és un servei i parlar no només de conservar, sinó també de classificar i consultar, perquè no es tracta d'un simple magatzem de llibres col·locats convenientment per resultar decoratius, sinó de facilitar el seu ús (Escardó, 2003).

Segons els lectors, a la biblioteca es pot anar a cercar llibres per llegir, a cercar informació per a la redacció de treballs, per parlar, és un lloc de trobada per relacionar-se o per lligar, per estudiar, i és el millor lloc per trobar informació per viure.¹

Totes les biblioteques (les municipals, les de la Diputació, les escolars) són necessàries, són una part activa en la construcció de la societat, són llocs privilegiats per a la socialització, estan obertes a tothom, són espais on els infants poden trobar llibres, uns llibres que activaran la seva ment, la seva imaginació i la seva creació. A la biblioteca els infants poden trobar autoestima, comprensió, seguretat i atenció. Allà es poden escoltar històries, fullejar llibres, llegir tranquil·lament, cultivar la llibertat de pensament (Centelles, 2005).

Escardó (2003) afirma que els bibliotecaris tenen uns objectius generals que són els següents: en primer lloc, ajudar als nins, als joves i als adults a ser bons usuaris de biblioteca de manera que s'atreveixin a entrar a la biblioteca, que siguin capaços de trobar la informació que cerquen consultant la memòria de la biblioteca, així com també que coneguin les normes i les compleixin i siguin conscients dels seus drets com a usuaris. En segon lloc, ajudar als nins, als joves i als adults a ser bons lectors, capaços d'escollir els llibres que els interessin per a què aquest interès els dugui a seguir llegint. I en tercer lloc, ajudar als nins, als joves i als adults a adquirir hàbits de comportament específics que els enriqueixin com a persones i els facilitaran la integració a la comunitat i al lloc on viuen.

També afirma que tenen uns objectius específics que són els següents: donar a conèixer la biblioteca, potenciar l'ús de la biblioteca, donar a conèixer les normes de la biblioteca, ajudar als usuaris a orientar-se dins la biblioteca, ensenyar als lectors la diversitat de les fonts d'informació, ajudar als lectors a valorar la utilitat de les obres de referència, ajudar als usuaris a interpretar correctament els elements que els permetran identificar un document, mostrar les diverses modalitats de classificació dels llibres, presentar la memòria de la biblioteca, facilitar que els usuaris aprenguin a explorar la memòria de la biblioteca, ajudar

---

¹ Escardó, M. (2003), en el seu llibre exposa l'opinió que tenen els lectors sobre la biblioteca.

als lectors a reconèixer el camí que han recorregut com a usuaris de la biblioteca, facilitar que els usuaris puguin demostrar que coneixen i respecten les normes de la biblioteca, contagiar les ganes de llegir, ajudar als usuaris a valorar el camí que ja han recorregut com a lectors, facilitar que els usuaris demostrin davant els seus companys de lectura que són bons lectors, sensibilitzar als lectors respecte a la il·lustració, posicionar la biblioteca i el llibre com a resposta als interrogants de la vida quotidiana, informar als usuaris sobre el procés que segueix un llibre des del moment en què arriba a la biblioteca fins que poden disposar d'ell, evidenciar que la nostra biblioteca és un vincle amb altres biblioteques, difondre entre els que solen anar a la biblioteca els drets i deures que els corresponen com a usuaris, lectors i persones, ajudar als usuaris a relacionar-se amb altres nins, joves i adults d'altres àmbits culturals i socials, ajudar als nostres usuaris a integrar-se en el poble on viuen, ajudar als nostres usuaris a ser ciutadans del món.

L'edat dels usuaris de les biblioteques és molt variada, ja que hi són presents tant nins i nines d'infantil fins a persones de la tercera edat. Les biblioteques registren una enorme varietat de necessitats i peticions, que s'han d'atendre i satisfer. L'edat lectora no equival a l'edat biològica. Hi ha nins de quatre anys o de cinc que llegeixen i entenen el text que han llegit; altres de quinze o més, en canvi, llegeixen amb dificultats (Escardó, 2003).

Tal com esmenta Centelles (2005), la biblioteca pública té el compromís de relacionar-se amb les escoles. Així s'afavoreixen mútuament.

4.2. La Biblioteca Pública Municipal de Búger

Búger és el poble més petit de Mallorca i es troba situat al nord de l'illa, a la comarca del Raiguer. La Biblioteca Pública Municipal de Búger està situada al centre del poble, al costat de l'Església. El seu horari és dilluns de 10:00 a 13:00h.; dilluns, dimecres i divendres de 16:00 a 20:00h.; i el darrer dissabte de cada mes de 9:30 a 12:30h.

La biblioteca està organitzada per espais, concretament en quatre de referència: el *hall* o entrada, on hi ha una taula amb les novetats o també unes taules o centres d'interès temàtic sobre un tema determinat. Al final del curs escolar i coincidint amb les festes de Sant Pere del poble, la biblioteca organitza un taller de menjadors d'ocells i sempre es posa com a centre d'interès una taula temàtica sobre els ocells de les Balears.

Després hi ha tota la part d'audiovisuals, on hi ha DVD's i CD's. També l'espai infantil i juvenil. L'espai de narrativa, on hi ha tant narrativa, com teatre, poesia i llibres de novel·la.

I després hi ha una sala més gran on es troben les àrees de coneixements: història, psicologia, filosofia, cuina, medicina, tecnologia, història, art.

La Biblioteca Pública Municipal de Búger està molt relacionada amb el centre educatiu del poble, el CEIP Els Molins. La lectura és un fet cabdal en l'aprenentatge i l'educació de tots els nins i nines, ha de ser considerada una eina educativa primordial i molt enriquidora.

Per aquest motiu, cada trimestre del curs escolar es realitzen tasques conjuntes entre la biblioteca i l'escola. Així mateix, es va crear un Pla lector per fomentar la lectura i que engloba tots els cicles i alumnes del centre. Es fan activitats molt predeterminades cada any però tal volta van sorgint després altres activitats noves. Les activitats són proposades tant per la biblioteca com també per l'escola, és un feedback dels dos. Pel que fa a la biblioteca, s'ha de destacar el fet que sempre intenten treballar amb contes i històries que tenen un missatge o una càrrega emocional important, contes que destaquen pels valors de l'empatia, el respecte o la tolerància. Per aquest motiu, tant la biblioteca com l'escola han de fomentar l'aprenentatge i l'educació emocional i que la lectura esdevingui una eina fonamental de l'aprenentatge.

D'entrada, els alumnes d'infantil disposen d'un caixó de llibres viatgers, que es tracta d'un préstec trimestral de contes i llibres de coneixements per a la biblioteca d'aula. A més, es fa un préstec de llibres sobre un determinat tema en base als projectes i feines treballades a l'aula. També hi ha els anomenats llibres estimadíssims, un projecte on es recomana un llibre des de la biblioteca. Són contes amb un rerefons, o un missatge molt important quant a determinats valors, i que es pot trobar a l'hora de llegir-lo. Són valors que tracten el tema de l'amistat, la tolerància, el respecte, l'empatia o la diferència, i es pretén que siguin llegits amb la família. A més de tot el comentat anteriorment, es fa una activitat mensual de dinamització lectora a la biblioteca. Es tracta de la visita dels nins i nines d'Educació Infantil a la biblioteca, i allà es fa un contacontes i seguidament realitzen activitats relacionades amb el conte explicat, així com lectura lliure, jocs, berenars, etcètera.

En el cas dels alumnes de primer cicle, també disposen d'un caixó de llibres viatgers, i del préstec de llibres sobre un determinat tema en base als projectes i feines treballades a l'aula. A més, fan un taller de poesies i cal·ligrames, i una activitat trimestral de dinamització lectora a la biblioteca, mitjançant la qual s'intenta en la mesura de les possibilitats, que visitin

la biblioteca més d'una vegada per trimestre. El que duen a terme durant la visita és un contacontes i una activitat relacionada amb el conte explicat, lectura lliure, jocs, berenars, etcétera. Actualment estan molt engrescats amb la lectura i per això es fa un club de lectura infantil, on llegeixen un llibre que es diu "Llegeix-me si us plau" de na Cèlia Riba.

Els de segon cicle disposen del préstec de llibres sobre un determinat tema en base als projectes i feines treballades a l'aula. Així mateix fan des de fa molts anys un Premi Literari que es diu "Atrapallibres" que convoca el Consell Català de Llibre Infantil i Juvenil. Són tres llibres per curs, un per trimestre, i després fan una feina sobre el llibre, sobre l'autor, i es fa una tertúlia.

I amb els de tercer cicle també per trimestre fan un club de lectura infantil. Es fa lectura i tertúlia d'un llibre infantil/juvenil i la visita sempre que sigui possible de l'autor de l'obra. A la Biblioteca de Búger han comptat amb la visita de Rosa Mª Colom després de llegir "El mandarí i jo", d'Eusèbia Rayó "L'alquímia del cor" i Pere Morey "Allò que conta el vent del desert". Actualment, llegeixen un llibre en castellà que es diu "El viaje de Doble - P". Aquesta activitat és molt enriquidora i engrescadora per als alumnes.

A mitjan trimestre o finals de cada trimestre tenen una activitat, a vegades per tot el centre en general o sinó per cicles; per exemple, un dia tenen un contacontes. Recentment, els de tercer cicle varen tenir un taller de plastilina que duu a terme una al·lota de Palma, na Cati Marqués. Per Sant Jordi es va fer un contacontes; els d'infantil varen tenir un taller; els de tercer cicle varen tenir un taller de dracs de Sant Jordi amb fang.

Per acabar, esmentar que com a activitats puntuals biblioteca - escola es troben: club de lectura biblioteca - escola, contacontes temàtics, tallers de plàstica i reciclatge, centres d'interès a la biblioteca amb exposició de llibres, visites d'autors i persones que parlen sobre qualche aspecte en concret treballat al centre o a la biblioteca, activitats anuals a finals de trimestre, com per exemple contacontes de Nadal, celebració en dates especials i diades assenyalades al llarg del curs (Nadal, Sant Antoni, Diada de Sant Jordi), i participació de l'escola i la biblioteca en les festes patronals o municipals (Fira des Jai, Festes de Sant Pere, Recital de poesia, entre d'altres).

Es va realitzar una entrevista a Llorenç Florit, bibliotecari de la Biblioteca Pública Municipal de Búger, per tal de conèixer-lo una mica i conèixer també de primera mà com funciona la biblioteca (veure annex 1).

4.3. La Biblioteca Pública Municipal de Selva

Selva és un poble que es troba situat al Raiguer de Mallorca. En el seu terme municipal pertanyen les poblacions de Caimari, Moscarí, Biniamar i Binibona. La Biblioteca Pública Municipal de Selva està situada al centre del poble. El seu horari és de dilluns a divendres, d'11:30 a 13:30 i de 16:30 a 19:30h. (dilluns matí i divendres capvespre tancat). Té un horari especial a l'estiu, Nadal i Pasqua, de dilluns a divendres d'11:00 a 14:00h. (capvespres tancat).

La biblioteca està organitzada per espais. A la planta baixa es troba l'àrea de referència, que és la zona on es pot demanar informació sobre com cercar un llibre o com fer-se el carnet de biblioteca. A més, hi ha un Servei d'Informació Jove integrat a la biblioteca, i un Servei de Centre Universitari que quan es va crear es podien fer els tràmits de matrícula i segons quines gestions es podien fer a través d'un Ajuntament. Però després com que tot es va començar a informatitzar i gairebé tot es podia fer des de casa, el que es va oferir a la biblioteca era el Servei d'Universitat oberta per majors, de manera que una persona major també podia anar a la biblioteca i fer uns cursos durant un any acadèmic i demanar informació, o si necessitaven un ordinador hi havia un servei d'ordinadors per a ells, i de tant en tant s'organitzaven conferències o xerrades relacionades amb els cursos que la Universitat de majors oferia.

Després hi ha una àrea d'obres generals, enciclopèdies, diccionaris, etcètera, que ja han quedat a la baixa perquè no els sol·licita ningú. A més a més, compta amb l'espai d'audiovisuals, música i pel·lícules, i l'espai infantil i jove.

A la primera planta es troba l'àrea de llibres de coneixements d'adults, i la zona més gran que és la part de narrativa, poesia i teatre.

En resum, l'organització de la biblioteca és en base a una classificació universal que divideix els coneixements dels llibres en deu àrees i són les signatures que es posen al costat per a què la gent pugui trobar fàcilment un llibre. Els llibres estan tots catalogats a un catàleg. Es cataloga el que es té a cada biblioteca i després això s'integra a un catàleg de les Illes Balears.

Per tant un lector des de casa seva pot accedir al catàleg, cercar un llibre tant per matèria, com per a autor, per títol o per col·lecció, i automàticament es pot saber si aquest llibre el té la biblioteca que tú cerques o si el té una altra biblioteca. També hi ha un servei de préstec interbibliotecari, en el qual a la biblioteca et demanen el llibre que sol·licites i al cap d'un parell de dies el tens allà.

La biblioteca de Selva està molt relacionada amb l'escola del poble, el C.P. Es Putxet. Està en contacte sobretot amb l'equip directiu de l'escola, el cap d'estudis i la directora. La biblioteca genera i proposa activitats i després cada classe en proposa d'altres.

Hi ha l'existència d'un programa que es diu biblioteca - escola. A l'inici es feien petites activitats, visites didàctiques, sempre per incentivar o dinamitzar la biblioteca amb els infants, i s'organitzaven visites didàctiques dels nins de grups escolars d'un curs en concret a la biblioteca per explicar el seu funcionament, com fer la targeta de lector, que suposava tenir-la, explicar també que els llibres te'ls deixaven i no importava pagar res. Per acabar, es contava un conte.

En referència al club de lectura, inicialment es feia a partir de quart de primària fins a sisè, i les visites didàctiques es feien sobretot des d'infantil fins a tercer o quart de primària. Després com que es va veure que el club de lectura funcionava, l'escola va proposar fer-ho a partir de primer de primària. El club de lectura biblioteca - escola del curs 2021 - 2022, ha comptat amb les següents lectures, a partir de les quals després les han treballat realitzant unes fitxes de lectura proposades per la biblioteca: a primer de primària, curs en el qual pel fet de començar a llegir, se'ls dona un conte molt curt, amb lletra de pal i moltes imatges, han llegit "La llebre i la tortuga" d'Estel Baldó, Rosa Gil i Maria Soliva (veure annex 3). Els de segon de primària " El secreto de Óscar" de Ricardo Alcántara (veure annex 4). Els de tercer de primària han llegit dos llibres al llarg del curs, un en català i l'altre en castellà, "El club dels cinc: en Tim persegueix un gat" de Enid Blyton (veure annex 5) i "Las aventuras del Capitán Calzoncillos" de Dav Pilkey (veure annex 6). Els de quart de primària també han llegit dues lectures, "Objectiu colònies" de Neus Muñoz, i "Manu, detective y el terror de primaria" de Pilar Lozano Carbayo (veure annex 7). Els de cinquè de primària han llegit "El faraó Totun- Nas" d'Enric Lluch (veure annex 8). I finalment, els de sisè de primària han llegit "Vols ser el nòvio de la meva germana?" de Maite Carranza (veure annex 9).

Pel que fa al club de lectura, durant el curs 2017 - 2018 esmentar que es va dur a terme un recull de poesia per part dels alumnes de tercer, quart i cinquè del CEIP Es Putxet (veure annex 10).

En definitiva, gràcies al programa biblioteca - escola es duen a terme activitats tot l'any. A més, a la biblioteca es realitzen activitats puntuals en dates especials i diades assenyalades al llarg del curs (Nadal, Sant Antoni, Sant Jordi, entre d'altres).

Es va realitzar una entrevista a Guillem Florit, bibliotecari de la Biblioteca Pública Municipal de Selva, per tal de conèixer-lo una mica i conèixer també de primera mà com funciona la biblioteca (veure annex 2).

5. MARC PRÀCTIC

5.1. Les llegendes

Les llegendes sorgeixen de manera espontània en el si d'una conversa i s'acostumen a explicar entre persones adultes. Les llegendes, com les rondalles, expliquen fets extraordinaris; però en el cas de les llegendes, les persones que participen en la conversa tenen la percepció que aquells fets extraordinaris que es narren han succeït realment. I això és així, entre altres coses, perquè les llegendes situen l'acció en un indret concret i es refereixen a uns personatges concrets (Oriol, 2011).

Les llegendes, en tant que relats etnopoètics i, per tant, presents en la comunicació que s'estableix entre les persones en el dia a dia, tenen com a funció avisar dels perills i les incerteses inherents a la nostra condició humana. Es construeixen sobre la base de creences que tenen a veure amb la manera que tenim d'entendre el món en què vivim. Aquestes creences poden ser laiques o religioses. Així, per exemple, la creença en l'existència d'éssers extraterrestres, en la força del destí, en l'acció d'un déu justicier, etc. és el que dóna autenticitat a les llegendes que tracten aquests temes (Oriol, 2011).

El llegendari és una part fonamental de la tradició oral de totes les cultures. A través de les llegendes els pobles expressen sentiments, emocions, pors, anhels i pautes de conducta. Les llegendes s'usen en els processos d'aculturació dels infants i transmeten uns valors i una determinada manera de veure el món, d'interpretar la realitat i de posar les bases per al futur (Valriu, 2011).

5.2. Proposta didàctica

5.2.1. Justificació/contextualització

Com s'ha esmentat anteriorment i tal i com exposa Valriu (2011), el llegendari és una part fonamental de la tradició oral de totes les cultures. Per tant, és molt important que incloem l'ensenyament de les llegendes a les escoles, per tal d'inculcar la tradició oral de les Balears als infants.

A més, és un contingut que apareix al Currículum de les Illes Balears tal com es pot veure a continuació:

PRIMER A TERCER CURS

- BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR, PARLAR I CONVERSAR
  - Escolta i reproducció de textos i jocs lingüístics o de tradició oral de la literatura de les Illes Balears: dites, contes, endevinalles, rodolins, cançons, embarbussaments, gloses, rondalles, llegendes, etc., i memorització d'alguns d'aquests textos o jocs.

- BLOC 5: EDUCACIÓ LITERÀRIA
  - Textos propis de la tradició literària popular: textos de tradició oral (llegendes, rondalles, cançons populars, contes, etc.).

QUART A SISÈ CURS

- BLOC 1: COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR, PARLAR I CONVERSAR
  - Escolta i reproducció de textos i jocs lingüístics o de tradició oral de la literatura de les Illes Balears: dites, contes, endevinalles, rodolins, cançons, embarbussaments, gloses, rondalles, llegendes, etc., i memorització d'alguns d'aquests textos o jocs.

- BLOC 5: EDUCACIÓ LITERÀRIA
  - Textos propis de la tradició literària popular: textos de tradició oral (llegendes, rondalles, cançons populars, contes, etc.).

La seqüència didàctica exposada a continuació va dirigida a tercer cicle, concretament a 6è curs del C.P. Es Putxet. Es tracta d'un col·legi ubicat al poble de Selva, a la part septentrional de Mallorca, a la comarca del Raiguer, en zona rural i de muntanya. Respecte a l'estructura física del centre, l'escola està separada en dos edificis, situats un davant l'altre. L'escola acull uns 180 alumnes.

Es proposen set sessions, i en cada sessió es treballarà una llegenda pròpia de les Illes Balears, excepte a la primera i darrera sessió on l'únic que es farà és llegir dues llegendes. Concretament, les llegendes que es treballaran a la classe són les següents: la cova del fum, el salt de la bella dona, Balaixa i la flor de l'ametler, la madona de la torre de Binissafulla, i el geperudet i les fades. D'aquesta manera els alumnes coneixeran algunes de les llegendes presents a les nostres illes.

5.2.2. Desenvolupament de les sessions

SESSIÓ 1: LES LLEGENDES

- **Durada:** 50 minuts

- **Objectius:** Els objectius que es pretenen assolir en aquesta sessió són els següents:
  - Conèixer el significat del concepte de llegenda.
  - Conèixer les tipologies de llegenda existents.
  - Cercar llibres de llegendes a la Biblioteca Pública Municipal del poble.

- **Material:** chromebooks, quadern, llapis i goma.

- **Desenvolupament:** en aquesta sessió, introduïrem el tema de les llegendes.

ACTIVITAT 1

Primer de tot, la professora demanarà si saben el que és una llegenda. Seguidament, els alumnes s'agruparan en parelles i a cada parella se'ls donarà un chromebook. El que tendran que fer és cercar definicions del concepte de llegenda. Una vegada ho hagin trobat, cercaran

les tipologies de llegenda que hi pot haver. Quan tots hagin acabat, llegiran en veu alta el que han trobat.

ACTIVITAT 2

El que es farà en aquesta activitat és una petita excursió a la Biblioteca Pública del poble. Una vegada allà, amb l'ajuda de Guillem, el bibliotecari, cercaran llibres infantils sobre llegendes de les Balears. Una vegada trobats, entre tots escolliran els sis llibres que més els cridin l'atenció, i seran els que duran a la classe per treballar-los.

Una vegada fet això, si queda temps en Guillem els llegirà una llegenda d'un dels llibres que no hagin escollit.

- **Avaluació:** Aquesta sessió serà una avaluació inicial, on s'observaran els coneixements previs dels alumnes sobre el tema començat, les llegendes.

SESSIÓ 2: LA COVA DEL FUM

- **Durada:** 45 minuts
- **Objectius:** Els objectius que es pretenen assolir en aquesta sessió són els següents:
  - Conèixer la llegenda de “La cova del fum”.
  - Saber situar indrets en un mapa.
- **Material:** Pissarra digital, llibre “La cova del fum”, chromebooks.
- **Desenvolupament:**

ACTIVITAT 1

Els alumnes hauran d'escoltar atentament la llegenda d'Eivissa i Formentera: “La cova del fum” que la professora els llegirà. Una vegada llegida, la professora demanarà si hi ha alguna

cosa que no s'hagi entés, i de quina tipologia de llegenda es tractaria. I finalment, els alumnes contaràn en veu alta que els ha paregut la llegenda.

ACTIVITAT 2

En aquesta segona activitat, els alumnes es col·locaran en grups de tres. La professora els donarà un chromebook a cada grup i hauran de saber situar en un mapa (en aquest cas utilitzant el google maps) els indrets que apareixen a la llegenda. Una vegada ho hagin trobat avisaran a la professora per a què vagi a comprovar-ho. Per acabar, la professora obrirà el google maps a la pissarra digital i localitzaran els indrets tots junts.

- **Avaluació:** Avaluació continua. La professora observarà tot el que duen a terme els alumnes durant tota la sessió.

SESSIÓ 3: LA MADONA DE LA TORRE DE BINISSAFULLA

- **Durada:** 50 minuts
- **Objectius:** Els objectius que es pretenen assolir en aquesta sessió són els següents:
  - Conèixer la llegenda de “La madona de la torre de Binissafulla”
  - Saber expressar-se per escrit correctament.
- **Material:** Llibre “La madona de la torre de Binissafulla”, quadern, llapis i goma.
- **Desenvolupament:**

ACTIVITAT 1

Els alumnes hauran d'escoltar atentament la llegenda de Menorca: “La madona de la torre de Binissafulla” que la professora els llegirà. Una vegada llegida, la professora demanarà si hi ha alguna cosa que no s'hagi entés, i de quina tipologia de llegenda es tractaria. I finalment, els alumnes contaràn en veu alta que els ha paregut la llegenda.

ACTIVITAT 2

En aquesta activitat els alumnes treballaran l'expressió escrita. És una activitat individual. El que hauran de fer és inventar-se un nou final de la llegenda. Una vegada acabat, s'entregarà a la professora.

- **Avaluació:** Avaluació continua. La professora observarà tot el que duen a terme els alumnes durant tota la sessió.

SESSIÓ 4: BALAIXA I LA FLOR DE L'AMETLER

- **Durada:** 45 minuts
- **Objectius:**
  - Conèixer la llegenda de “Balaixa i la flor de l’ametler”
  - Saber expressar-se per escrit correctament.
- **Material:** Llibre “Balaixa i la flor de l’ametler”, quadern, llapis i goma.
- **Desenvolupament:**

ACTIVITAT 1

Els alumnes hauran d'escollar atentament la llegenda de Mallorca: “Balaixa i la flor de l’ametler” que la professora els llegirà. Una vegada llegida, la professora demanarà si hi ha alguna cosa que no s'hagi entès, i de quina tipologia de llegenda es tractaria.

ACTIVITAT 2

En aquesta activitat els alumnes hauran de contestar a una sèrie de preguntes que la professora els escriurà a la pissarra. Són les següents:

- Que us ha semblat la història?
- Com pensau que es deu sentir na Balaixa? I n'Omar?
- Creieu que el pare de na Balaixa es comporta correctament? Què farieu vosaltres?
- Què us sembla el final?
- Us ha agradat aquesta llegenda? Per què?

Una vegada contestades hauran d'entregar la fulla de quadern amb les preguntes contestades a la professora.

- **Avaluació:** Avaluació continua. La professora observarà tot el que duen a terme els alumnes durant tota la sessió.

SESSIÓ 5: EL GEPERUDET I LES FADES

- **Durada:** 45 minuts
- **Objectius:**
  - Conèixer la llegenda “El geperudet i les fades”
- **Material:** Llibre “El geperudet i les fades”, quadern, llapis, goma i llapis de colors.
- **Desenvolupament:**

ACTIVITAT 1

Els alumnes hauran d'escoltar atentament la llegenda d'Eivissa i Formentera: “El geperudet i les fades” que la professora els llegirà. Una vegada llegida, la professora demanarà si hi ha alguna cosa que no s'hagi entés, i de quina tipologia de llegenda es tractaria. I finalment, els

alumnes contaràn en veu alta que els ha paregut la llegenda, parlant d'aspectes com el comportament del geperudet.

ACTIVITAT 2

En aquesta segona activitat els alumnes al quadern realitzaran un dibuix que representi la llegenda que estan treballant en aquesta sessió. Una vegada acabats i coloretjats els ensenyaran a la resta de la classe.

- **Avaluació:** Avaluació continua. La professora observarà tot el que duen a terme els alumnes durant tota la sessió.

SESSIÓ 6: EL SALT DE LA BELLA DONA

- **Durada:** Tot un dematí
- **Objectius:** Els objectius que es pretenen assolir en aquesta sessió són els següents:
  - Conèixer la llegenda “El salt de la Bella Dona”.
  - Tenir cura del medi ambient.
- **Material:** Llibre “El salt de la Bella Dona”, gorra, berenar i aigua.
- **Desenvolupament:**

En aquesta sessió es durà a terme una sortida a Lluc per tal de conèixer de primera mà on es troba ubicat l'indret que apareix a la llegenda, l'anomenat “Salt de la Bella Dona”. Una vegada arribats al punt exacte, la professora els llegirà la llegenda. Després comentaran entre tots.

- **Avaluació:** Avaluació continua. La professora observarà tot el que duen a terme els alumnes durant tota la sessió.

SESSIÓ 7: HEM APRÉS MOLTES COSES!

- **Durada:** 50 minuts
- **Objectius:** Els objectius que es pretenen assolir en aquesta sessió són els següents:
  - Conèixer llegendes de les Balears.
- **Material:** Cap.
- **Desenvolupament:**

ACTIVITAT 1

En aquesta primera activitat, els alumnes repassaran juntament amb la professora quines llegendes han estat treballant. Repassaran el nom de les llegendes, una mica del que tractaven, quina llegenda els ha agradat més, entre d'altres coses.

ACTIVITAT 2

En aquesta segona activitat faran un excursió a la Biblioteca Pública del poble, i allà tornaran tots els llibres de llegendes a en Guillem, i després ell els contarà una altra llegenda que posteriorment comentaran.

- **Avaluació:** Avaluació final. Observar tot el que han après al llarg de les sessions.

6. CONCLUSIONS

Amb la realització d'aquest Treball de Fi de Grau es pretenia conèixer de primera mà dues biblioteques públiques de Mallorca, concretament la Biblioteca Pública Municipal de Búger i la de Selva i les relacions o connexions que podien tenir amb la respectiva escola de cada un dels pobles. Després d'haver realitzat el treball, s'ha pogut corroborar l'existència d'aquesta relació. Gràcies a l'entrevista amb en Llorenç i en Guillem, bibliotecaris de la Biblioteca de

Búger i de Selva respectivament, s'ha pogut conèixer com està organitzada cada biblioteca, quins usuaris les visiten més sovint, i especialment la relació que té cada biblioteca amb el centre educatiu del poble, el CEIP Es Molins en el cas de Búger, i el C.P. Es Putxet en el cas de Selva. Tant a un poble com a l'altre les relacions entre les dues institucions són importants.

Em sembla molt interessant i enriquidor per als infants els programes existents a les dues biblioteques, pel fet que tot el que promouen les activitats, ja siguin les visites didàctiques a la biblioteca, com les activitats puntuals que organitza, o el club de lectura, fomenten la lectura. Considero que aquest foment és l'objectiu primordial que s'ha de proposar l'escola conjuntament amb la biblioteca, ja que tal com diu Centelles (2005) els infants reparteixen les hores del dia entre l'escola i la casa. Els mestres i, sobretot els pares i mares, tenen una influència fonamental en la promoció de la lectura. La família pot estimular perfectament - des de l'estimació, l'amabilitat, la confiança i la paciència - el goig que proporcionen els moments de lectura.

Per tot això, és fonamental aquesta relació entre una biblioteca pública i una escola, sempre que sigui possible, ja que si parlem de fomentar infants lectors la biblioteca és una institució que pot ajudar molt a intentar aconseguir-ho.

Gràcies en aquesta col·laboració, els professors coneixen que són les biblioteques públiques i els serveis que poden i tenen dret a rebre. És bo establir aquests canals de col·laboració el més prest possible. És necessari establir aquesta relació ja que la lectura és un tàndem en el qual pedalegem junts l'escola, la família i la biblioteca, i no és casualitat, sinó realitat el fet que compartim els mateixos nins i joves (Escardó, 2003).

En resum, és el nostre dret i el nostre deure com a futurs mestres col·laborar sempre que sigui possible amb la biblioteca pública del nostre poble. S'ha de fomentar la idea de que les biblioteques són un dret fonamental dels infants, i tot ha d'anar encaminat a fomentar la lectura i formar bons lectors.

Finalment, la darrera part del treball s'ha enfocat a treballar algunes llegendes de les Illes Balears mitjançant una proposta didàctica per a sisè de primària. És important no deixar-ho oblidat i treballar aquest contingut a les nostres classes, ja que és una manera de que els nostres alumnes aprenguin i coneguin la tradició oral de les nostres illes.

7. BIBLIOGRAFIA

- Baró, M., Mañà, T. (1994). *Formar-se per informar-se: Propostes per a la integració de la biblioteca a l'escola*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Biblioteca M. de Búger (s.f.). Recuperat de <https://ajbuger.net>
- Centelles, J. (2005). *La biblioteca, el cor de l'escola*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.
- Currículum educació CAIB - Educació Primàri. Recuperat de https://intranet.caib.es/sites/curriculums/ca/educacia_primaria/
- Escardó, M. (2003). *La biblioteca un espai de convivència*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya; Ajuntament de Parets.
- LLINÀS, C. V. (2011). Mallorca, una illa de llegenda. Llegendes i paisatges dels Països Catalans (pp. 173-198). Centre d' Estudis Comarcals de Banyoles.
- Lockwood, M. (2011). *Promover el placer de leer en la Educación Primaria*. Madrid: Ministerio de Educación.
- Renedo, C. (1995). Les biblioteques públiques: *Revista de Girona*, (173), 78 - 85.

8. ANNEXOS

[Annex 1](#)

ENTREVISTA A LLORENÇ FLORIT, bibliotecari de la Biblioteca Pública Municipal de Búger

- **Per què vares decidir fer-te bibliotecari?**

Sóc mestre, compagin la biblioteca amb una escola. No és que no tengui vocació de bibliotecari però crec que també tenc molta vocació de docent i de mestre. Vaig estar cinc anys a una galeria d'art perquè vaig fer Història de l'Art; després vaig estar dos anys a secundària, a un institut de Felanitx i un de Palma; i després vaig començar la feina d'Alcúdia de reforç de Llengua a l'escola Norai, i era una feina a mitja jornada, i em va sortir la possibilitat d'estar aquí a la biblioteca; i de fet, com que ja havia començat a l'escola, alomillor per això compagin molt les dues coses, la part d'escola i la part de biblioteca. Per això tenc tanta relació i faig tanta cosa amb l'escola.

- Com fas per recomanar llibres? En què et bases?

De vegades llibres que conec o que he llegit, les xarxes socials ajuden moltíssim, moltes pàgines de Facebook, i després llibres alomillor més clàssics o més de sempre que no siguin novetats i que hagi llegit. El que faig moltes vegades és que si qualqu ve i em demana quin llibre se'n pot endur o quin em recomanes, també em guio molt per llibres que ha llegit altra gent, que han agradat molt doncs també els tenc en compte.

- Tens qualche mètode per incentivar la lectura?

Sí. Per incentivar la lectura feim moltes activitats de dinamització. Feim cada mes almanco un conta contes o dos; tallers de plàstica; darrerament hem fet moltes activitats conjuntes amb l'Obra Cultural Balear de tallers relacionats amb les tradicions d'aquí o relacionats amb tradicions de cultura popular: hem fet per exemple taller de crespells, taller de neules per Nadal, taller pel dia de Sant Jordi. I després tota la feina que feim amb l'escola, del Pla lector que vàrem acordar amb ells.

- Com funciona la biblioteca? Com està organitzada?

La biblioteca està organitzada bàsicament en quatre espais de referència: el *hall* o entrada on hi ha les novetats. Sempre tenc una taula amb novetats o també el que faig normalment és

com unes taules o centres d'interés temàtic sobre un tema determinat, sobre la poesia. A final de curs coincidint amb les festes de Sant Pere feim un taller de menjadors d'ocells i sempre posam com a centre d'interés una taula temàtica sobre els ocells de les Balears.

Després hi ha tota la part d'audiovisuals, on hi ha DVD's i CD's.

També l'espai infantil i juvenil; l'espai de narrativa, on hi ha tant narrativa, com teatre, poesia i llibres de novel·la.

I després hi ha una sala més gran on hi ha les àrees de coneixements: història, psicologia, filosofia, cuina, medicina, tecnologia, història, art.

- Quin tipus de gent sol visitar més la biblioteca?

La sol visitar gent adulta, i des de que la biblioteca està així a peu pla al carrer i més cèntric que allà on estava abans, ha pujat tot i que amb la pandèmia va aturar un poc, però després va tornar a pujar especialment la gent de la tercera edat, que també col·labora amb la seva revista. Després tenc públic infantil, que venen amb els pares i les mares i alomillor el que em falta, però a totes les biblioteques en general passa el mateix, és el públic juvenil.

- Quin és el gènere que més es llegeix?

El gènere que més es llegeix són llibres infantils de primers lectors; llibres infantils amb més lletra i amb més poc dibuix (10 - 12 anys); i després narrativa, novetats, i en menor mesura poesia, que a la gent li costa molt. I després també funciona molt l'activitat que tenc que faig conjuntament amb els de Selva, que és el club de lectura que llegim un llibre cada mes i mig o dos mesos, i després feim una tertúlia literària, i és una manera com a d'engrescar la gent.

- La biblioteca realitza activitats conjuntes amb els centres escolars? Quines?

Sí, cada trimestre feim coses. Vàrem crear un Pla lector i feim activitats molt predeterminades cada any però alomillor van sorgint després altres coses. Les activitats les proposam tant nosaltres com també l'escola, és un feedback de tots dos.

Amb els d'infantil cada mes venen un demati, i feim un contacontes i fan una fitxa; a més, a vegades berenen aquí. També tenen un caixó de llibres viatgers, que jo els prepar i ho tenen allà tot el trimestre.

Primer cicle també tenen un caixó de llibres viatgers, i venen i fan activitats de contacontes, però ara estan molt engrescats amb la lectura i per això feim un club de lectura infantil, on llegim un llibre que es diu "Llegeix-me si us plau" de na Cèlia Riba.

Els de segon cicle fan des de fa molts anys un Premi Literari que es diu "Atrapallibres" que convoca el Consell Català de Llibre Infantil i Juvenil. Són tres llibres per curs, un per trimestre, i després fan una feina sobre el llibre, sobre l'autor, i feim una tertúlia.

I amb els de tercer cicle també per trimestre fan un club de lectura infantil. Ara llegim un llibre en castellà que es diu "El viaje de Doble - P".

I després per cada trimestre, a vegades per tot el centre en general o sinó per cicles, a mitjan trimestre o finals de cada trimestre tenen una activitat; per exemple, un dia tenen un contacontes. L'altre dia els de tercer cicle varen tenir un taller de plastilina que fa una al·lota de Palma, na Cati Marqués. Per Sant Jordi vàrem fer un contacontes; els d'infantil varen tenir un taller; els de tercer cicle varen tenir un taller de dracs de Sant Jordi amb fang.

- Com és la comunicació entre bibliotecari i personal docent/escola?

Molt bona. És una relació de fa moltíssim de temps, esteim molt coordinats.

[Annex 2](#)

ENTREVISTA A GUILLEM FLORIT, bibliotecari de la Biblioteca Pública Municipal de Selva

- Per què vares decidir fer-te bibliotecari?

Jo no vaig decidir fer-me bibliotecari sinó que jo vaig fer Filologia, tampoc se m'havia passat pel cap fer Biblioteconomia, entre altres coses perquè aquí no es feia quan jo vaig estudiar. Vaig començar Filologia Hispànica i jo sóc de Búger, i els estius que estudiava m'agafava a

les vacances d'estiu l'Ajuntament de Búger i feia arxius de gestió; a l'arxiu municipal arxivava la documentació que s'havia generat l'any anterior. Això ho vaig anar fent durant els quatre o cinc estius que estava estudiant a la Universitat. I quan vaig acabar, era un moment en que es creaven molts de serveis bibliotecaris en els pobles que no en tenien, i vaig veure una oportunitat de feina. Havia uns programes del que abans era l'INEM, el que és ara el SOIB, de col·laboració entre INEM i corporacions locals per creació de nous serveis, i em vaig apuntar com a arxiver bibliotecari i al cap de molt poc em varen cridar de l'Ajuntament de Campanet i de Selva que volien posar en marxa els seus serveis de biblioteca. En principi havia de començar a fer feina amb aquests dos ajuntaments però Selva, que és un municipi que té quatre nuclis, va dir que volia posar en marxa la xarxa de biblioteques del municipi a més de la biblioteca de Selva que ja funcionava.

- Com fas per recomanar llibres? En què et bases?

A jo especialment no m'agrada gaire recomanar. Si un lector em diu a jo m'agrada llegir llibres d'història o de narrativa però que tracti de temes històrics, o novel·la policiaca, si que més o manco tenc identificats els llibres d'aquesta temàtica que et diu, i ja li recomanes qualqun. També em baso molt amb revistes de llibres, coses que veig a pàgines d'internet sobre llibres, amb altres biblioteques que a vegades penjen coses que han recomanat. Gèneres sí però títols en concret poques vegades.

Aquí també tenim un faristol on posam el llibre recomanat de la setmana i aquí posam no un llibre que jo recomani sinó un llibre que recomana un lector.

- Tens qualche mètode per incentivar la lectura?

Sí. Tenim un programa d'activitats. Amb els adults tenim un club de lectura, que precisament com que jo sóc de Búger, nosaltres ara fa 3 o 4 anys que vàrem celebrar els 20 anys de club de lectura amb els adults, i Búger no tenia club de lectura i al cap d'un parell d'anys vàrem afegir la biblioteca de Búger al nostre club de lectura. El que feim és seleccionar sis o set lectures cada temporada, deixam el mateix llibre als lectors, i després depenent de la gruixa del llibre, al cap d'un mes o mes i mig o al cap d'un parell de setmanes ens reunim i feim una tertúlia. Aquestes lectures les triam en base a recomanacions o tries dels mateixos lectors, llibres que també ens cedeix el Consell de Mallorca que és qui les compra, i cada any

proposam introduir un clàssic, ja sigui de la literatura universal, de la literatura catalana, i sempre un gènere diferent a la narrativa, ja sigui un llibre de poesia o de teatre, un còmic per adults, que normalment no acaben d'agradar gaire.

Ara també feim club de lectura amb l'escola, i amb la gent gran. Amb l'escola feim un parell de lectures durant el curs, són lectures que es llegeixen a l'aula i després venen aquí i feim la tertúlia.

I amb la gent gran no els podem fer llegir un llibre sencer perquè els costaria un poc a molta gent, sinó que triam un conte curt per adults, o per exemple ara mateix s'estan llegint dos capítols d'un llibre que es diu "Dónde el corazón te lleve", i després feim una tertúlia amb ells. És una manera d'incentivar un poc a la lectura i animar a la gent que són lectors habituals o que no ho són.

- Segons el teu punt de vista, quina és la diferència entre una biblioteca de poble i una de ciutat?

No sé. Oferim els mateixos serveis que per exemple pugui oferir la Biblioteca de l'Ajuntament de Palma o la Biblioteca de Cultura Artesana que és la biblioteca del Consell. Tenim el mateix sistema de préstec, el mateix sistema de classificar els llibres, compartim també el mateix catàleg, i el préstec interbibliotecari. Jo si trobés qualque diferència seria el nombre de volums que té una biblioteca gran de ciutat amb una biblioteca petita d'un poble. I també la proximitat amb els lectors, a una biblioteca petita de poble com aquesta, acabes coneixent els lectors.

- Com funciona la biblioteca? Com està organitzada?

La biblioteca l'organitzam en principi per espais. A la planta baixa tenim una àrea de referència, que és la zona d'informació on pots venir a demanar informació sobre com cercar un llibre, com fer-te el carnet. També tenim un Servei d'Informació Jove que també està integrat a la biblioteca, i un Servei de Centre Universitari que quan es va crear podies fer els tràmits de matrícula i segons quines gestions les podies fer a través d'un Ajuntament. Però després com que tot es va començar a informatitzar i gairebé tot ho podies fer des de casa teva, el que vàrem oferir era el Servei d'Universitat oberta per majors, de manera que una persona major també podia venir aquí i fer com uns cursos durant un any acadèmic i podien

venir a demanar informació, o si necessitaven un ordinador teníem servei d'ordinadors per a ells, i de tant en tant organitzàvem conferències o xerrades relacionades amb els cursos que la Universitat de majors oferia. Després tenim una àrea d'obres generals, enciclopèdies, diccionaris, etc., que ja han quedat a la baixa, gairebé com a peces de museu, perquè no ho toca gairebé ningú. També l'espai d'audiovisuals, música i pel·lícules, i l'espai infantil i jove. A la primera planta hi ha l'àrea de llibres de coneixements d'adults, i la zona més gran que és la part de narrativa, poesia i teatre.

Per tant, l'organització de la biblioteca és en base a una classificació universal que divideix els coneixements dels llibres en deu àrees i són les signatures que posam al costat per a què la gent pugui trobar fàcilment un llibre. Els llibres estan tots catalogats a un catàleg. Abans quan vaig començar, fa més de trenta anys, teníem els caixonets amb les fitxes de cartulina i ara tot això s'ha informatitzat, i el catàleg pots accedir a través d'una pàgina en línia. Catalogam el que tenim a cada biblioteca i després això s'integra a un catàleg de les Illes Balears. Per tant un lector des de casa seva pot accedir al catàleg, cercar un llibre tant per matèria, com per a autor, per títol o per col·lecció, i automàticament et diu si aquest llibre el té la biblioteca que tú cerques o si el té una altra biblioteca. Hi ha un servei de préstec interbibliotecari, en el qual nosaltres et demanam el llibre i a al cap d'un parell de dies el tens aquí.

- Quin tipus de gent sol visitar més la biblioteca?

Abans teníem un tant per cent altíssim, de més del 60 o 70%, d'infantil (dels 3 - 4 anys fins als 12 - 13 anys). Venien a fer la tasca, a llegir llibres, venien amb els pares i les mares. A la part infantil teníem jocs didàctics, ara imagino que els tornarem posar; fulles per pintar; caixons amb colors, i això funcionava molt bé. Quan va haver la pandèmia ens varen fer llevar tot el que implicava compartir material; a partir d'aquí va haver una baixada brutal d'infants, arrel del confinament i tot el relacionat amb la pandèmia. En canvi, va pujar moltíssim el tant per cent d'adults. Abans de la pandèmia ja teníem molts de lectors adults però a causa d'això varen augmentar perquè quan es varen començar a llevar les restriccions i vàrem tornar a obrir les biblioteques amb horari normal, més que venir els infants venien els pares a cercar els llibres per ells. Amb els adults funcionam molt bé perquè tenim un club de lectura.

Els infants ara tornen començar a venir però molt gradualment, ens està costant moltíssim fer-los tornar.

Després hi ha els joves, ja d'institut (18 - 20 anys), que és un públic de biblioteca que escasseja moltíssim.

- Quin és el gènere que més es llegeix?

Narrativa. Els infants també contes infantils, però si hem de mirar un poc l'estadística, els llibres que més es treuen són de narrativa.

- La biblioteca realitza activitats conjuntes amb els centres escolars? Quines?

Amb l'escola a nivell de municipi tenim un programa que és biblioteca - escola. El vàrem començar amb petites activitats, visites didàctiques, sempre per incentivar o dinamitzar un poc la biblioteca amb els infants, i organitzàvem visites didàctiques dels nins de grups escolars d'un curs en concret a la biblioteca per explicar-los un poc el funcionament, que n'hi havia molts que no la coneixien, com fer-se la targeta de lector, que suposava tenir-la, que els llibres els te deixaven i no importava pagar res, i un poc tot això.

Després acabàvem contant un conte. Les visites escolars evidentment es feien en horari lectiu, venia un curs en concret amb els seus mestres.

El club de lectura el fèiem al principi a partir de quart de primària fins a sisè, i les visites didàctiques les fèiem sobretot des d'infantil fins a tercer o quart de primària, perquè els altres ja eren més grans i pensàvem que ja la coneixien i estaven acostumats a venir a fer la tasca que li mandaven a l'escola. Després com que varen veure que funcionava el club de lectura amb aquests cursos de més grans, ja l'escola ens va proposar de fer-ho a partir de primer de primària. Els de primer de primària comencen a llegir, els donàvem un conte molt curt, amb lletra de pal.

Per tant, amb aquest programa anam fent activitats tot l'any; ara per exemple s'acosta la setmana del dia del llibre, i tenim tot un programa amb activitats el capvespre, però també feim activitats amb ells, com tallers, contacontes.

- Com és la comunicació entre bibliotecari i personal docent/escola?

Esteim molt en contacte sobretot amb l'equip directiu de l'escola, el cap d'estudis, la directora. Els anam proposant coses i ells després cada classe en concret, a més de les activitats que nosaltres generam i els proposam, ells també ja ens proposen d'altres. Per exemple, si treballen un tema sobre la natura, sobre els arbres, ens ho diuen i nosaltres els preparam un caixò que va i ve a l'escola i a la biblioteca, amb tot el que tinguem de llibres sobre arbres, i després ells venen un dia i els explicam com poden trobar aquests llibres, com estan classificats. Finalment, acabam contant un conte sobre la temàtica que ens han demanat.

Annex 3

LA LLEBRE I LA TORTUGA / Estel BALDÓ, Rosa GIL i Maria SOLIVA

PROPOSTES DIDÀCTIQUES TREBALL ALUMNE

LA LLEBRE ÉS PRESUMIDA o VALENTA ?

LA TORTUGA ÉS VALENTA i TENAÇ o ARROGANT ?

LA LLEBRE S'ATURA A FER UNA BECAINA O A MENJAR UN ENTREPÀ ?

FES UN DIBUIX DE LA CURSA QUE VAREN FER LA LLEBRE I LA TORTUGA

Annex 4

EL SECRETO DE ÓSCAR / Ricardo ALCÁNTARA

PROPOSTES DIDÀCTIQUES TREBALL ALUMNE

1. L'AUTOR DEL LLIBRE

- Escriviu el nom de l'autor del llibre i cercau també el nom de qui ha fet els dibuixos.

2. EL TEMA DEL LLIBRE

- Quin era el secret d'Óscar ?? Posa una creu (X) al costat de la resposta correcta:

- * Que no sabia nedar
- * Que li agradaven molt els pastissos de mel
- * Que dormia amb un ca de peluix

3. ELS PERSONATGES

- Quin animal és n'Óscar i quins animals són els seus amics? Escriu i dibuixa cada animal amb el seu nom.

4. VALORACIÓ DEL LLIBRE

- T'ha agradat el llibre “El secreto de Óscar”? El recomanaries a algun amic teu? Per què?

Annex 5

EL CLUB DELS CINC / EN TIM PERSEGUEIX UN GAT / Enid BLYTON

PROPOSTES DIDÀCTIQUES TREBALL ALUMNE

1. L'AUTOR DEL LLIBRE

- Investigau i cercau algunes dades sobre l'autor, qui és, d'on és, si té més obres publicades... I també sobre l'il·lustrador.

2. EL TEMA DEL LLIBRE

- Què nomen els personatges del club dels cinc?
- Qui és en Tim?
- On decideixen anar?
- Per què van estar a punt d'arribar tard al cinema?
- Per què varen haver de tornar a la casa de Tarleys Mount i què va passar després?

3. L'ESTRUCTURA DE L'OBRA

- En quantes parts pensau que està estructurada l'obra? Descriuiu-les breument.
- En quin moment i en quins llocs o espais es desenvolupa principalment l'acció?

- Inventau un altre final diferent al del llibre.

4. VALORACIÓ DEL LLIBRE

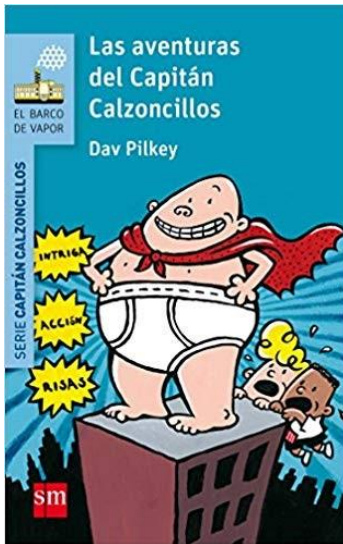
- Feis una valoració general i personal sobre el llibre que heu llegit, si vos ha agradat, si trobau que la història plantejada és interessant, si està ben escrit i narrat, si hi heu trobat alguna cosa a faltar, si el recomanarieu...

Annex 6

Dav Pilkey

“Las aventuras del Capitán Calzoncillos”

(Proposta Didàctica)

- Cercau informació sobre l'autor del llibre, dades biogràfiques, si també va fer les il·lustracions, si té més obres publicades...

- Quins són els personatges principals del llibre?

- Quina història conta Las aventuras del Capitán Calzoncillos?

- Quina és la diferència entre una novel·la i un còmic?

- Feis una valoració general i personal sobre el llibre que heu llegit, si vos ha agradat, si trobau que la història plantejada és interessant, si està ben escrit i narrat, si hi heu trobat alguna cosa a faltar, si el recomanarieu...

Annex 7

MANU, DETECTIVE, Y EL TERROR DE PRIMARIA / Pilar LOZANO CARBAYO

PROPOSTES DIDÀCTIQUES TREBALL ALUMNE

1. L'AUTORA DEL LLIBRE

- Investigau i cercau algunes dades sobre l'autora, qui és, d'on és, si té més obres publicades... I també sobre l'il·lustrador.

2. EL TEMA DEL LLIBRE

- Què havia de fer en Paco al començament del curs?

- Quina redacció han de fer a classe després del pati?

- Quin personatge és el que conta la història? I quins pensau que són els personatges principals?

- En què consisteix fer un viatge per tot el món a classe?

- Què va passar per primavera?

- Què volen investigar en Manu i en Pablo?

- Què passa quan pensen que han trobat el professor?

- Què passa al final quan tornen l'agenda que havien pres a la directora?

- Al poema que escriuen en Manu i en Pablo hi falten tres accents, sabeu a quines paraules?

3. UN NOU FINAL

- Inventau un altre final diferent per a la història de Manu detective, què vos hauria agradat que passàs sobre la desaparició del professor?

4. VALORACIÓ DEL LLIBRE

- Feis una valoració general i personal sobre el llibre que heu llegit, si vos ha agradat, si trobau que la història plantejada és interessant, si està ben escrit i narrat, si hi heu trobat alguna cosa a faltar, si el recomanarieu...

Annex 8

EL FARAÓ TOTUN-NAS / Enric LLUCH

PROPOSTES DIDÀCTIQUES TREBALL ALUMNE

1. L'AUTOR DEL LLIBRE

- Investigau i cercau algunes dades sobre l'autor del llibre, qui és, d'on és, si té més obres publicades... I també sobre l'il·lustrador.

2. EL TEMA DEL LLIBRE

- Explica un poc com és el faraó i on passa l'acció del llibre. Quin pacte fan el faraó i el rei, en què consisteix i per què el fan?

3. L'ESTRUCTURA DE L'OBRA

- Podem dividir l'estructura del llibre en una introducció, un nus i un desenllaç. Explica breument què hi passa a cada una d'aquestes parts.

4. VALORACIÓ DEL LLIBRE

- Feis una valoració general i personal sobre el llibre que heu llegit, si vos ha agradat, si trobau que la història plantejada és interessant, si està ben escrit i narrat, si hi heu trobat alguna cosa a faltar, si el recomanarieu...

Annex 9

VOLS SER EL NOVIO DE LA MEVA GERMANA? / Maite CARRANZA

PROPOSTES DIDÀCTIQUES TREBALL ALUMNE

1. L'AUTORA DEL LLIBRE

- Investigau i cercau algunes dades sobre l'autora, qui és, d'on és, si té més obres publicades...
I també sobre l'il·lustrador

2. EL TEMA DEL LLIBRE

- Quin pensau que és el tema o temes principals del llibre??

3. L'ESTRUCTURA DE L'OBRA

- En quantes parts pensau que està estructurada l'obra?? Descriuiu-les breument

- En quin moment i en quins llocs o espais es desenvolupa principalment l'acció??

- I quins són els personatges principals??

4. VALORACIÓ DEL LLIBRE

- Feis una valoració general i personal sobre el llibre que heu llegit, si vos ha agradat, si trobau que la història plantejada és interessant, si està ben escrit i narrat, si hi heu trobat alguna cosa a faltar, si el recomanarieu...

Annex 10

RECULL DE POESIA / 3er de primària

LA JAIETA / Ma. Antònia Salvà

Ja veureu: dues agulles,

dos botons d'unes despulles,
la maneta amb el puny clos
i un sol borralló de llana,
la jaieta en carn humana,
la jaieta en carn i os.

Amb la boca esdentegada
que ara es bada, ara no es bada,
fent mantell d'un davantal,
ja teníem la jaieta
endreçada, cara-neta,
una jaia així com cal.

La jaieta era xalesta:
tot prenia to de festa
en sortir al seu redol.
S'esvaïen les ploralles,
esclafien les rialles,
s'alegrava fins el sol.

L'ELEFANT / Josep Carner

Salut i alegria.

Jo sóc l'elefant,
el forçut més gran
que la terra cria.

Tinc una estatura...
Qui més s'expandí,
al davant de mi
sembla criatura.

Per plans i muntanyes
duc al meu davant
la trompa, dansant
entre dues banyes.

I en pena o en pompa,
redreçat o cot,
arribo amb la trompa
gairebé per tot.

PLOU I FA SOL / Guillem d'Efak

Plou i fa sol

qui ho havia de dir?

El teu somriure entre llàgrimes

és l'Arc de Sant Martí.

Plou i fa sol,

pentina el teu neguit,

i canta, maldament ploris,

somriu i canta amb mi.

Encara que pensis

que te trobes sol

les estrelles resen

per dar-te consol.

La lluna, la pruna

ja s'ha tret el dol

i l'oratge canta

i t'eixuga el plor.

EL GALLO DESPERTADOR / Gloria Fuertes

Kikirikí,

estoy aquí

decía el gallo

Colibrí.

El gallo Colibrí

era pelirrojo,

y era su traje

de hermoso plumaje.

Kikirikí,

levántate campesino,

que ya está el sol

de camino.

Kikirikí

levántate labrador,

despierta con alegría,

que viene el día.

Kikirikí

niños del pueblo

despertad con el ole,

que os esperan en el cole.

El pueblo no necesita reloj,

le vale el gallo despertador.

AGUA, ¿DÓNDE VAS? / Federico Garcia Lorca

Agua, ¿dónde vas?

Riendo voy por el río

a las orillas del mar.

Mar, ¿adónde vas?

Río arriba voy buscando

fuelle donde descansar.

Chopo, y tú ¿qué harás?

No quiero decirte nada.

Yo..., ¡temblar!

¿Qué deseo, qué no deseo,

por el río y por la mar?

Cuatro pájaros sin rumbo

en el alto chopo están.

RECULL DE POESIA / 4t i 5è de primària

Al primer pis hi ha un gos danès,

malhumorat de viure-hi pres.

Al segon un lloro ensopit

repeteix el que sempre ha dit.

Al terç, planyívol, feia el gat:

pogué escapar-me al Serrat!

Al quart, de temps a llogador,

l'aranya fila en un racó.

En el quint pis, de sobte, un dia,

ofert a un vells patriarcals,

la cadenera fa alegria,

gentil remei a tants de mals;

ja lloro i gat, aranya i gos,

troben el viure delitós.

Josep Carner

Quan s'esqueixen els núvols sobre el cel

la ciutat surt rient de la tempesta,

regalant d'aigua lluminosa arreu,

remorejant de nou en sons de festa.

Recomença el remor en la ciutat

i en el rostre dels homes l'alegria:

els núvols sobre el cel s'han esqueixat,

la tenebrosa nit torna a ser dia.

Joan Maragall

Per l'abril

si cada gota en val mil,
cada rosa en val deu mil
i cada llibre cent mil.

Amb pluja, roses i llibres
celebrem la festa gran,
que ningú no en quedi fora,
ni els d'ara ni els qui vindran.

Per això, quan l'abril pinta
tots els marges de color
i fa les nits molt més tèbies
i el cel més encisador,
convé que tots, nois i noies,
cantem ben fort la cançó:

Per l'abril

si cada gota en val mil,
cada rosa en val deu mil
i cada llibre cent mil.

Miquel Martí i Pol

Cuando el primer aroma exhale los jazmines
y cuando más palpiten las rosas del amor,
una mañana de oro que alumbre los jardines,
¿no huirá, como una nube dispersa, el sueño en flor?

Antonio Machado

Juventud, divino tesoro,
¡ya te vas para no volver!
Cuando quiero llorar, no lloro...
y a veces lloro sin querer...

Plural ha sido la celeste

historia de mi corazón.

Era una dulce niña, en este
mundo de duelo y de aflicción.

Miraba como el alba pura;
sonreía como una flor.

Era su cabellera oscura
hecha de noche y de dolor.

Yo era tímido como un niño.

Ella, naturalmente, fue,
para mi amor hecho de armiño,
Herodías y Salomé...

Rubén Darío

